

fitetet og Omposteringen, hvorved det lærde Skolevæsens Budget lægges paa en saadan Maade, at de af mig forelagte Lønningslovsforslag for det lærde Skolevæsen kunne gennemføres. Jeg har opstillet disse Forslag igjen, skjøndt jeg efter Afstemningen ved 2den Behandling ikke kunde vente, at det høie Thing nu i dette Dieblis vil gaa ind paa dem, fordi det er min Hensigt ogsaa at optage disse Forslag i det andet Thing, og fordi jeg som Følge af denne min Hensigt ikke vilde anse det for passende, om jeg ikke herom paa en tydelig og klar Maade fatte det høie Thing i Kundskab. Jeg opfatter det som min Pligt ligeoverfor de Stifter — Universitetet og det lærde Skolevæsen — som ere overdragne til min Bestyrelse, at gjøre, hvad der fra min Side kan gøres for at forhindre, at de gaa tilbage i deres Formuestilstand. Foruden disse Forslag har jeg imidlertid ogsaa optaget enkelte andre, fordi jeg ogsaa for deres Bedkommende vilde finde det rigtigt, naar jeg dog i det andet Thing maa stille Forslag om Finantslovens Forandring, da ogsaa at give dette andet Thing Leilighed til at ytre sig om dem. Det angaar først Spørgsmaalet om Stiftsmidlerne. Jeg har filltet mit Forslag i noget forandret Form, idet jeg nu har fremlagt for Rigsdagen et bestemt Forslag om, hvorledes jeg har tænkt mig at anvende Overflødet af Præstefaldene. Jeg har derfor filltet to Forslag. Det ene angaar kun en ringe Forhøielse af de i de senere Aar bevilgede 25,000 Kr. — en Forhøielse med 2,000 Kr. Efter de Andragender, der fra de ganske smaa Præstefald ere indkomne i de senere Aar, vilde Administrationen være istand til med 27,000 Kr. at virke fuldt ud paa den Maade, som jo er forudsat ved Bevillingen af de 25,000 Kr. Jeg havde tidligere foreslaaet 30,000 Kr., men efter nærmere Undersøgelser har jeg fundet, at 27,000 Kr. vilde være tilstrækkeligt til dette Formaalets Fremme. Jeg maa her lægge det høie Thing paa Sinde, om det dog ikke, selv om man ikke vil gaa videre, selv om man ikke vil gaa den Vej ogsaa at understøtte middelstore Præstefald, vilde være rigtigt at afflutte Understøttelsen til de smaa Præstefald, idet jeg kan erklære, at med disse 2,000 Kr.s Tillæg vil jeg være istand til at gennemføre den Foranstaltning, som jo Thinget og Regjeringen ere enige om skal gennemføres, nemlig at hjælpe de smaa Præstefald, der ikke have fulde 2,400 Kr.s Indtægt, og lavt lønede Kapellanier, som man ellers kan have vanskeligt nok ved at faae besatte. Dette Forslag, jeg her har filltet om de 2,000 Kr.s Forhøielse, har ingen principiel Betydning, det er kun en Forhøielse for at sætte Administrationen istand til fuldt ud at kunne faae det Diemed gennemført, som jo Thinget og Regjeringen i længere Tid have været enige om. Det andet Forslag derimod har jo ganske vist en principiel Betydning; det er en

betydelig Forøgelse af Administrationens Net til at raade over Stiftsmidlerne, som her foreslaas. Og hvad dette andet Forslag angaar, gjælder, hvad jeg tidligere havde Leilighed til at udtale, at vil man ikke gaa ind paa denne Vej, vil jeg paa den anden Side heller ikke gaa videre paa den Vej, man har været inde paa: at drage af i de store Præstefald. Smidlertid er det jo et saa vigtigt og for hele Administrationen saa indgribende Spørgsmaal, saa at ogsaa for dette Spørgsmaals Bedkommende mener jeg, det ikke vil være rigtigt at lade Afgjørelsen være fuldt ud kalden ved den Afstemning, der vil falde idag. Jeg skal forøvrigt ikke tilbageholde, at mig rent personlig er det temmelig ligegyldigt, om Forslaget vedtages eller ei. Jeg tror nok, at det vilde være nyttigt for Administrationen, om det blev vedtaget, men paa den anden Side maa jeg udtale, hvad jeg tidligere har haft Leilighed til at fremhæve, baade før jeg blev Minister og nu sidst ved anden Behandling, at jeg har ikke nogen stor Sympathi for disse Afdrag fra de store Præstefald. — Jeg har ligeledes optaget Forslaget om at bevilge 2,500 Kr. til at sende en Mand til Grønland for at visitere Missionen. Jeg betragter det som værende af meget stor Betydning for Administrationen at kunne faae en saadan Mand sendt deryp, og jeg kan ikke noksom undre mig over den Modstand, dette Forslag har mødt. Jeg har hidtil antaget, at var der Noget, som man i dette høie Thing kunde være enig om fra alle Sider, saa er det dette, at der ikke bør negtes Administrationen Midler til at undersøge sine underordnede Embedsmænds Færd. Det er meget vanskeligt at paalægge Administrationen noget Ansvar for, hvorledes de underordnede Embedsmænd udføre deres Pligt, naar det ikke maa tillades den at faae de nødvendige Midler til at undersøge denne Sag. Det er et Forslag, jeg har taget op igjen, skjøndt det ganske vist ikke i og for sig ser saa meget vigtigt ud, men sikkerlig vil jeg ogsaa om denne Sag spørge det andet Thing om dets Mening. Det Samme gjælder Forslaget om Ansættelse af to nye Adjunker; jeg skal, hvad dette Forslag angaar, ganske henholde mig til, hvad den ærede Ordfører for Mindretallet har sagt, og hvad jeg selv ved 2den Behandling har udtalt. Det er en i høi Grad ufornuftig Monomi at negte disse Penge; det er galt og i Vængden uholdbart at ville forlange, at meget væsentlige Undervisningsgrene ved de lærde Skoler skulle drives ved Hjælp af Timelærere. Det er en stor Feil og vil i Vængden vise sig aldeles ugjærligt. Kan noget Saadant gaa i en stor By som Kjøbenhavn, kan det ikke gaa i de smaa Kjøbstæder; hvor skulle Kræfterne komme fra? Det har kunnet gaa hidtil, fordi hidtil har Rigsdagen ikke negtet en saadan Forøgelse af Adjunkternes Antal, naar det er blevet paavist, at den var nødvendig; derfor har man kunnet faae unge Videnskabsmænd, unge